

Daniel van Dalen, een Nederlandse ultra-Orthodoxe jood (22) in Jeruzalem

Door Saskia Rademaker

Daniel van Dalen komt oorspronkelijk uit Zutphen en kreeg daar een atheïstische opvoeding. Bijna 3 jaar geleden is hij geëmigreerd naar Jeruzalem, op 19-jarige leeftijd. Hij maakt daar deel uit van de ultra-Orthodoxe joodse gemeenschap. Hoe komt iemand erbij om zo'n rigoureuze stap op jonge leeftijd te maken, en hoe denkt hij over de politieke situatie in Israël? Een interview met Daniel, die zich nu Daniel Yehuda Breslauer noemt.

Je bent als atheïst opgevoed. Hoe ben je bij het Jodendom terecht gekomen?

Ik ben zelf niet in een joods gezin geboren, maar mijn familie heeft een joodse achtergrond. Enkele jaren geleden raakte ik geïnteresseerd in het Jodendom. Ik heb van september 2004 tot mei 2005 aan de universiteit van Praag gestudeerd en ben daar voor het eerst naar synagogediensten gegaan. Terwijl ik in Tsjechië was, besloot ik terug te keren naar Nederland en mijn emigratie naar Israël voor te bereiden. Ik maak nu deel uit van de chareidische gemeenschap en behoor tot de traditioneel Jeruzalemse stroming 'Dushinsky', een van de meest fel antisemitische en zeer traditionele groepen.

Waarom ben je naar Israël verhuisd?

Het joodse leven in Nederland is niet te vergelijken met het joodse leven in Israël. Het joodse leven is hier veel levendiger, interessanter. Je hoeft hier - met name in orthodox-joodse wijken - niet bang te zijn voor antisemitisme, en al het eten is kosher volgens de hogere normen die strikt-orthodoxe joden hanteren. Overal zijn synagoges en

op sjabbat - onze wekelijkse rustdag - zijn de straten verlaten van gemotoriseerd verkeer.

Heeft je vertrek ook te maken met reacties die je kreeg terwijl je in traditioneel joodse kleding over straat liep?

Ja, in Jeruzalem word je als strikt-orthodox persoon niet nagekeken als een aap in de dierentuin, een gevoel dat in Nederland veel voorkomt. Dit is niet te verwarren met antisemitisme: meer met natuurlijke nieuwsgierigheid.

Heb je tegenwerking ondervonden van familie en vrienden?

Voor mijn ouders was het een lastige stap. Ik ben de enige zoon in het gezin en mijn ouders - en overige familieleden - zien mij nauwelijks nog. Maar er zijn soms stappen die je moet nemen voor jezelf. En gelukkig biedt het internet thans goede mogelijkheden om in contact te blijven. Officieel is in mijn gemeenschap internet verboden, enkel wie het internet absoluut nodig heeft voor zijn werk krijgt hier toestemming voor.

Je bent op jonge leeftijd getrouwd in Israël. Werd je uitgehuwelijkt?

Ten tijde van mijn huwelijk was ik 21 jaar. Mijn vrouw heb ik ontmoet via een 'shadchanit', een professionele koppelaarster die jonge mannen en vrouwen aan elkaar koppelt waarna men, indien het voorstel van de shadchanit goed klinkt, een afspraakje maakt. Na dat afspraakje besluit het potentiële koppel telkens of men nog een afspraakje maakt, zich verlooft, of afbreekt. Wij besloten na ongeveer tien afspraakjes tot verloving. Tussen verloving en huwelijk zaten circa twee maanden.

Hoe wordt er in Israël omgegaan met allochtonen, zoals jij?

Ik word hier niet bepaald als 'allochtoon' gezien; dat is hier een onbekend begrip. Ik val technisch in de categorie van immigranten - 'olien.' Dat begrip is wezenlijk anders dan dat van immigranten in Nederland. Een joodse immigrant hier is iemand die 'thuis' komt, met de bedoeling hier voor altijd te blijven. Het gaat hier dus niet om vreemdelingen zonder eerdere band met het land, zoals bij de

standaard immigrant in Nederland het geval is.

Is de politiek in Israël te vergelijken met Nederland?

De politieke wereld is hier veel meer op internationale betrekkingen gericht; in Nederland meer op het binnenland. Hier gaat het er om of men een Palestijnse staat wil laten stichten, of we met Hamas moeten praten, of we vredesonderhandelingen met Syrië moeten houden, of we Iran aan moeten vallen. Een ander groot verschil is dat het hooggerechtshof hier bijzonder invloedrijk is en zich ook veelvuldig bezig houdt met kwesties die door velen als strikt politiek worden gezien. Dit zijn zaken die in Nederland nooit door het hooggerechtshof zouden worden behandeld, maar door de Tweede Kamer. Een overeenkomst is dat hier de regering net als in Nederland bestaat uit een coalitie. Vaak vragen grote partijen de hulp aan kleine partijen om een coalitie te vormen. In praktijk blijkt dat deze kleine partijen een grote macht hebben omdat ze kunnen dreigen de regering te laten vallen.

Voel je veilig in Jeruzalem?

Ik voel me hier veel veiliger dan in Nederland. Criminaliteit bestaat hier zo goed als niet. Met uitzondering van enkele wijken van steden in de kuststreek (Tel Aviv en omstreken) en de Arabische wijken van Jeruzalem, is er veel minder geweld dan in Nederland. De laat-

ste noemenswaardige terroristische aanslag in Jeruzalem - met uitzondering van schietaanlagen op militaire politieagenten bij controleposten rond de stad - was zo'n vijf jaar geleden.

Daniel Yehuda Breslauer

Is jouw Joodse stroming gewelddadig tegenover de Palestijnen?

Absoluut niet. De Edah HaChareidis - een overkoepelde organisatie van chareidische anti-zionistische stromingen in Jeruzalem en omgeving, waar mijn stroming Dushinsky deel van uitmaakt - is van mening dat de zionistische staat moet worden opgeheven voordat onze Messias kan komen. Wij verafschuwen en veroordelen alle

gewelddadige daden tegenover Palestijnen. Wij steunen ook de anti-zionistische Satmar beweging.

Er wonen wel ultra-Orthodoxe joden in illegale nederzettingen. Hoe is dit te verklaren?

De twee grootste nederzettingen in de Westoever zijn chareidisch. Deze joden wonen daar niet vanwege ideologische redenen. Zij zouden liever binnen normaal Israël wonen, maar worden door de situatie op de woningmarkt gedwongen zich elders te vestigen. Er is een groot tekort aan woonruimte voor grote gezinnen in Jeruzalem en andere steden.

Denk je dat het recente bestand tussen Israël en Hamas stand houdt?

Ik denk dat zowel Israël als Hamas serieus in het bestand geïnteresseerd zijn. Echter, er zijn in Gaza andere groepen die er belang bij hebben de cyclus van geweld gaande te houden, bijvoorbeeld de Islamic Jihad, de Al-Aqsa Martelarenbrigades en de Army of Islam, en

nog enkele kleinere groepen zoals al-Quaida. Daarnaast is het bekend dat er dagelijks vanuit Israël op Gaza geschoten wordt. Volgens de Palestijnen wordt er geschoten op simpele burgers (boeren) die hun grond nabij het hek dat de Gazastrook van Israël scheidt wilden bewerken.

Hoe zou het conflict tussen Israël en Palestina opgelost moeten worden?

Lastig te zeggen. Onze religieuze overtuiging dat er helemaal geen 'joodse' / zionistische staat zou moeten bestaan, is praktisch helaas niet relevant. Realistisch gezien is er alleen een twee-staten-oplossing mogelijk, met een landruil tussen Israël en Palestina. De grote nederzettingen (zoals Ma'aleh Adumim, Beitar Illit, Kiryat Sefer / Modi'in Illit) zullen waarschijnlijk om praktische redenen onder Israëliisch bestuur moeten blijven: het is niet realistisch om te verwachten dat Israël steden met 40.000 inwoners kan ontruimen. Dit is praktisch gezien onmogelijk. Al deze nederzettingen liggen bovendien dichtbij de groene lijn, waardoor een landruil een realistische mogelijkheid is. Tussen Israël en die steden kan een veilige, afgesloten weg komen (zoals er ooit van West-Duitsland naar westers Berlijn een snelweg lag, met prikkeldraadbarrières aan beide kanten).

Wat zijn de grootste bedreigingen voor Israël op dit moment?

De Israëliische economie is in sterke mate afhankelijk van de Verenigde Staten. De economische crisis in de VS laat ook hier zijn tekenen zien. Israëliische bedrijven die veel zaken doen met Amerikaanse bedrijven zitten in financieel zwaar weer, alsmede lokale afdelingen van Amerikaanse bedrijven - waaronder mijn eigen bedrijf. Financiële steun van families in Amerika is opeens veel minder waard. Ook donaties voor goede doelen in Israël zijn flink gedaald. Een ander gevaar ligt uiteraard in de explosieve situatie in de regio; deze zijn we inmiddels echter wel gewend. Met Egypte en Jordanië zijn vredesverdragen en de kans dat er met die landen in

Dushinsky binnen het Jodendom

Het charedisch jodendom, staat bekend onder de minder politiek correcte naam "ultra-orthodox". Het charedisch Jodendom is één van de twee hoofdrichtingen binnen het orthodoxe Jodendom. De andere richting is het modern-orthodoxe Jodendom. De aanhangers van deze beide richtingen zijn voorstanders van de meest traditionele navolging van de Joodse Wetten.

Het charedisch Jodendom kan weer worden onderverdeeld in twee hoofdstromingen, het Chassidisch Jodendom en de misnagdiem (tegenstanders). Deze laatste stroming wordt ook wel Litouws Jodendom genoemd.

Het chassidisch jodendom be-

staat uit ontelbaar veel bewegingen (chassidusen) die ieder hun eigen leider hebben. Deze leider staat bekend als een Rebbe. Een Rebbe is een spiritueel leider van een chassidus. Deze leider hoeft niet per se een grote geleerde te zijn. De positie van Rebbe is meestal erfelijk en is zowel in opvolging als functie te vergelijken met het koningschap in Nederland.

Dushinsky is een van de vele beweging binnen het chassidische Jodendom. De beweging is vernoemd naar de oprichter en eerste Rebbe van de stroming Rebbe Yosef Tzvi Dushinsky (1865-1948). Kenmerkend van deze Rebbe is het felle verzet tegen het zionisme.

de nabije toekomst een gewapend conflict zal ontstaan is - het gevaar van een staatsgreep in Jordanië daargelaten - minimaal. De grens met Syrië en Libanon is veel korter en wordt zeer nauw bewaakt.

Ben je bang voor een gewapend conflict tussen Israël en Iran?

Vanzelfsprekend zie ik die mogelijkheid niet graag tegemoet. Het ontbreekt Israël aan de benodigde middelen (zowel militair als civiel) om doelmatig en efficiënt om te gaan met de crisissituatie waar een militair conflict met gebruik van massavernietigingswapens toe zou leiden. Mocht dit conflict alsnog plaatsvinden, dan zal Israël met urgentie buitenlandse assistentie nodig hebben om de burgerbevolking te ondersteunen: medische zorg, voedsel en drinkwater zullen onvoldoende aanwezig zijn.

Tot slot; voel je je nog Nederlander?

Ja, maar in iets mindere mate. Mijn eerste en voornaamste identiteit is die als orthodoxe jood. Met de staat Israël affilieer ik mij niet. Mijn religieus gevoel is niet gebonden aan een bepaald land. Ik wil wel in de toekomst in Jeruzalem of directe omgeving blijven wonen. ■

Daniel staat open voor mensen die meer informatie willen over het charedisch jodendom. Via de redactie kunt u uw vragen aan Daniel stellen.